

Ioana FARCĂȘ și Sebastian BĂLĂȘOIU

Foto: Maria Ștefănescu

Ion PARHON

Un pariu câștigat

La sfârșit de iarnă calendaristică, dar cu zăpadă, viscol și temperaturi neprietenoase, am purces la drum către Târgoviște, la premiera Teatrului „Tony Bulandra” cu **Nunta lui Figaro** de Beaumarchais, în traducerea Andei Boldur, cu McRanin la pupitrul de „naș” regizoral și scenografic, susținut prin remarcabile strădanii de tânăra Raluca Frățiloiu în execuția costumelor și Anca Răduță în realizarea perucilor. Toate, deosebit de expresive, nu numai în ce-i privește pe interpreți, dar și grațioasa evoluție a Corului „Appassionato” – dirijor prof. Florin Badea –, atât sub forma unei succinte „uverturi” din foaiere, cât și pe scenă, la finalul spectacolului. Mai poate să trezească interes și emoție, oare, acest text emblematic pentru succesul comediei de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, chiar și acum, când scenele noastre sunt îndeobște preocupate de întâlniri fundamentale cu Shakespeare, Cehov sau Ibsen, cu Beckett și Eugène Ionesco, ori cu dramaturgi contemporani aflați (mulți dintre ei) chiar în siajul acestor titani ai dramaturgiei universale? Iată un „pariu” care m-a îndemnat să aflu răspuns la fața locului, în acel friguros „femartie”, chiar dacă ne găseam deja în postul cel mare al Paștelui, când știu că nu se fac nunți, iar la Palatul Parlamentului, evenimentul energetic mediatizat era tocmai un... Târg de nunți.

Piesa lui Beaumarchais aparține trilogiei cu titlul „Figaro”, după numele protagonistului ce ocupă un rol de frunte și în celelalte două lucrări, *Bărbierul din Sevilla* și *Mama vinovată*. Ea datează din 1778, dar, după o primă ieșire la rampă, în 1781, a fost interzisă de cenzură pentru viguroasele sale trimiteri la inegalitățile sociale și la privilegiile nelimitate ale aristocrației, ori la nedreptățile oferite pe cântarul justiției. Însuși Ludovic al XVI-lea s-a arătat indignat de ideile textului, ce vor fi și ele consacrate de Revoluția Franceză, în urma căreia, însă, regele își va pierde și coroana, și capul. După numai trei ani, în 1784, piesa a cunoscut un veritabil triumf la Paris, pe scena Teatrului „Odéon”, când a luat startul spre celebritate.

Chiar dacă, în versiunea propusă de Teatrul târgoviștean, filonul social-politic nu este atât de vulcanic, de percutant – cum am văzut, de pildă, într-un spectacol cu virulente tonuri protes-

Julia VERDES
și Bogdan FARCAȘ

Foto: Maria Ștefănescu

tatare după *Bărbierul din Sevilla*, în regia lui Kokan Mladenović, prezentat de Teatrul din Novi Sad, la Festivalul Internațional „Reflex” de la Sfântu Gheorghe –, săgețile satirice sunt consistente și ușor de recunoscut, împreună cu rezonanța lor în spațiul realităților românești ale momentului. Asta, fie că ne referim la acele privilegii ale unora și la umilințele altora, ori la nefasta tendință a puterii de a controla treburile justiției, fie că luăm în considerare un simplu detaliu picant din spectacol – cel cu buclucașa „pamblică” a contesei, mult râvnită de imberbul ei curtezan, a cărei rostire amintește publicului de unele aventuri ale demnitarilor noștri pe terenul pentru ei anevoios al limbii române.

În centrul energiilor interpretative și al reacțiilor de satisfacție din partea publicului – parcă mai puțin zgomotoase la început, apoi tot mai aproape de nădejdiile realizatorilor – s-au aflat peripeziile viu colorate ale eroilor lui Beaumarchais și marivodajul generat de sufocanta pânăză de păianjen țesută migălos de Eros în viața personajelor principale și bogata etalare a înfățișărilor comicului de caracter și de situații, ce se întrupează scenic cu inspirate ruperi de ritm și surprinzătoare ingrediente muzicale *play-back*, evocând opera cu același titlu al lui Mozart, apărută la doar doi ani de la premiera oficială a piesei de teatru. În spațiul de joc aerisit al unei uriașe încăperi, străjuită de coloane cu capitellurile laconic marcate și uși batante dispuse simetric pe părțile laterale și în fundal, ce permit o aprecieabilă cursivitate, favorabilă mișcării scenice și potrivnică previzibilității, descoperim foarte puține obiecte de decor și recuzită; mai precis, două fotolii impozante, ce, la un moment dat, se transformă într-o buclucașă canapea, găzduind fie efuziunile sentimentale, fie nevoia personajelor de a se ascunde unele de altele. Atât plasticitatea și cromatica costumelor, de un manifest rafinement, cât și eclerajul expresiv, completează fericit ambianța propice jocului actoricesc, în care configurația proprie unui spectacol autonom nu îți răpește bucuria de a regăsi pentru o clipă și filiații cu farmecul creației unor comedioграфи contemporani cu autorul, fie că e vorba de verva lui Marivaux din *Jocul dragostei și-al întâmplării* ori *Surpriza dragostei*, fie umorul situațiilor scenice și al relațiilor dintre stăpâni și servitori sau tribulațiile „păcălitorului păcălit” din creația lui Goldoni. Mai mult decât atât, cele văzute pe scenă te îmboldesc să deslușești și consonanța cu unele crâmpeli sau tonalități din celebrele comedii shakespeariene, așa cum se întâmplă, de pildă, în finalul spectacolului, când *qui pro quo*-urile prilejuite de întâlnirea nocturnă de „la coloane” amintesc de isprăvile amoroase ale cuplurilor de îndrăgostiți din *Pădurea Arden*, în *Visul unei nopți de vară*, sau de pitorescul deghizărilor din *A douăsprezece noapte* ș.a.

Arhitectura conflictului din jurul nunții lui Figaro cu Suzanne se dezvăluie în chip arborescent, prin relații și porniri amoroase sau interese mai puțin ortodoxe, ce cuprind în raza lor de acțiune aproape toate personajele spectacolului, conceput de regizor pe un text redimensionat potrivit viziunii și intențiilor sale programatice. În acest creuzet multicolor de atitudini și reacții, etalate adeseori sub impulsul frivolității, populat când de confruntări belicoase, când de răsturnări de poziții, aidoma unei partide de tenis, personajele vor trece prin încercări menite a le defini statutul social sau profilul caracterologic, împreună cu apartenența la virtuțile ori mai ales serviciile condiției umane.

Infatuit și desfrânatul *conte Almaviva* (Bogdan Farcaș) tânjește la o mică aventură extraconjugală cu *Suzanne* (Ioana Farcaș), iubita nefericitului, dar istețului *Figaro*, servitorul său în calitate de administrator al castelului (Sebastian Bălășoiu), în vreme ce tânăra și atrăgătoare *contesă Almaviva* (Iulia Verdeș) îi face, la rândul ei, ochi dulci neprihănitului și veșnic îndrăgostitului *Cherubino* (Emanuel Bighe), un paj când prea sfios și când prea îndrăzneț, pe care contesa nu ezită să-l ascundă de soțul ei, chiar sub umbrela de un roșu aprins a provocatorului ei malacov. Numai că *Cherubino*, îndrăgostit aproape bolnăvicios de contesă, este ținta privirilor pătimașe ale tinerei *Fanchette* (Camelia Varga), fiica grădinarului înrobite de alcool *Antonio* (Corneliu Jipa), în vreme ce *Marcelline* (Magda Catone), o fostă menajeră în casa avocatului *Bartholo* (Radu Câmpean), mai puțin tânără, dar foarte vocală, trage nădejde să-l ia de bărbat pe *Figaro*, cel care i-a și înhățat o sumă de bani în schimbul promisiunii. În fine, cam arțagosul *Bartholo*, cândva părăsit de tânăra devenită contesă, se va învoi să ia parte la procesul dintre *Figaro* și *Marcelline*, fără a bănuși că aceștia se vor descoperi în scurt timp drept mamă și fiu, iar *Marcelline* își va ostoi necazul în brațele tomnaticului și desuetului doctor *Bazile* (Nicodim Ungureanu), cel prezent peste tot unde... nu e nevoie de el, dar tolerat de conte, după ce doctorul l-a slujit, cu mult zel, în pregătirea escapadelor lui amoroase.

Paleta cromatică bogată a costumelor înveșmăntează o gamă nu mai puțin variată de tipologii și alcătuirii temperamentale, acest univers uman impresionând când prin sangvinitatea confruntărilor, când prin abilitatea disimulărilor și dibăcia uneltirilor, guvernate, în prim plan, la concurență, de *Figaro*, aici mai curând isteț decât comic și spectaculos, ori de *contele Almaviva*, care îmbrățișează și el ipostaza savuroasă a „păcălitorului păcălit”. Evenimentele se sfârșesc cu bine, pentru aproape toate cuplurile, sub semnul monologului vesel-amar, dar sincer, al lui *Figaro*, cu privire la o soartă ciudată și la îndelungata pelerinare prin viață și printre atâtea îndeletniciri (ca și autorul piesei), până să se arunce „cu trup și suflet în teatru” ori să-și îndeplinească „caraghioasa menire de soț”.

Cu un bagaj vădit diferit de mijloace de expresie și experiență profesională, se prezintă interpreții, de la „veteranii” *Corneliu Jipa*, *Magda Catone* și *Nicodim Ungureanu*, la harul și risipa de energie din jocul soților *Bogdan* și *Ioana Farcaș* ori la evoluțiile remarcabile ale unor actori ca *Iulia Verdeș* – aceasta alcătuiind un exuberant și bine nuanțat tandem (stăpână–cameristă) împreună cu *Ioana Farcaș* –, *Camelia Varga* și, mai ales, *Emanuel Bighe* (acesta, cu mult talent și remarcabile disponibilități compoziționale), la care se adaugă *Radu Câmpean*, *Mircea Silaghi* și, în roluri de mai mică întindere, *Ilie Ghergu* și *Răzvan Teodorescu*. Între toți – cum spuneam – mai mult isteț, însuflețit de jocul inteligentei, dar mai puțin generos în ce privește spiritul ludic al bogatei sale partituri, l-am aflat pe *Sebastian Bălășoiu*, un *Figaro* plăcut la înfățișare, dar poate prea reținut în joc; încât, aidoma unora dintre partenerii lui, ne lasă a întrevădea nevoia spectacolului de rodaj, capabil să ofere pe deplin asimilarea viziunii regizorale.

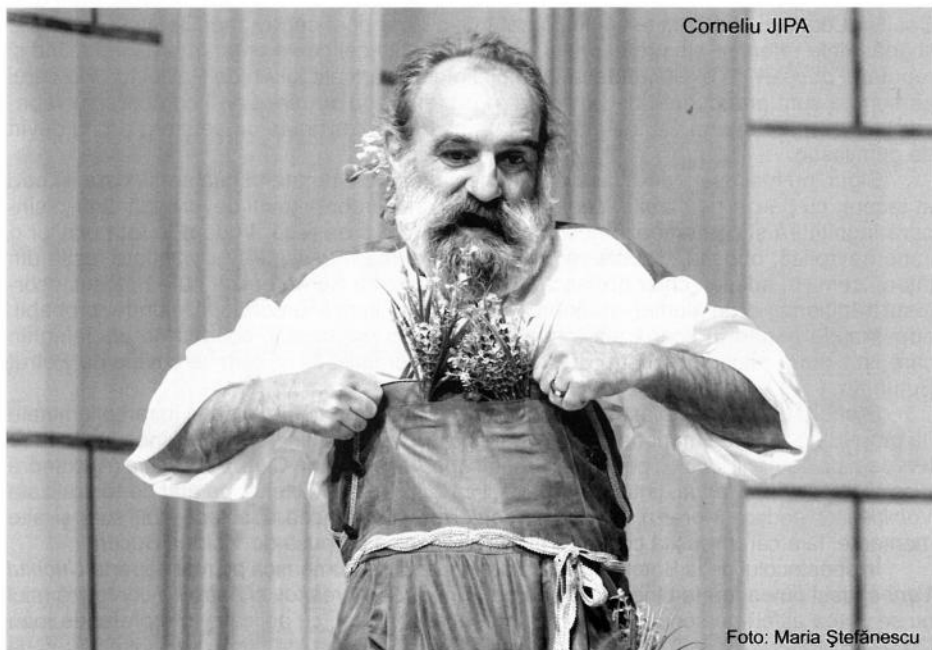
Iar când mă gândesc la această viziune, am în vedere vibrația personală cu totul remarcabilă, dezvăluită aici în dialogul dintre textul clasic și impulsurile de modernitate a montării, îngemănarea armonioasă dintre accentele satirice și restituirea generoasă a umorului propriu comediei clasice de moravuri, alternanța ironiei cu autoironia și a tonalităților caustice cu o discretă și binefăcătoare toleranță. Toate acestea tind să fie învăluite, pe scenă, într-o delicată eleganță și o bucurie contagioasă a teatrului. Nu știu dacă ele țin de stil sau de manieră, dar cred că fac bine și spectacolului, și năzuinței sale de a mai rămâne o clipă în memoria celor din sală.

Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște – Nunta lui Figaro de Beaumarchais. Traducerea de Anda Boldur. Un spectacol de McRanian. Costumele: Raluca Frățiloiu. Perucile: Anca Răduță. Sunetul: Adrian Cărăbășel. Luminile: Adrian Dragomir. Cu participarea corului „Appassionato”. Cu: Bogdan Farcaș (*Contele Almaviva*), Iulia Verdeș (*Contesa Almaviva*), Sebastian Bălășoiu (*Figaro*), Ioana Farcaș (*Suzanne*), Magda Catone (*Marcelline*), Corneliu Jipa (*Antonio*), Camelia Varga (*Fanchette*), Emanuel Bighe (*Cherubino*), Radu Câmpean (*Bartholo*), Nicodim Ungureanu (*Bazile*), Mircea Silaghi (*Brid'Oison*), Ilie Ghergu (*Grippe Soleil*), Răzvan Teodorescu (*Pedrilie*). Data premierei: 24 februarie 2018.

Foto: Maria Ștefănescu

Magda CATONE

Corneliu JIPA

Foto: Maria Ștefănescu